

ONTWIKKELINGSPLAN LANDSCHAPPELIJKE ELEMENTEN

Gemeente Someren

Project 10: Kleine particuliere bosjes

Datum: 9 november 2001
Project: 119-4
Status: Definitief
Opdrachtgever: Gemeente Someren

VOORWOORD

Door het college van Burgemeester & Wethouders van de Gemeente Someren is opdracht verstrekt aan Ingenieursbureau Van Nierop voor het opstellen van een ontwikkelingsplan van landschappelijke elementen.

Het Ontwikkelingsplan landschappelijke elementen stimuleert de inpassing van nieuwe elementen in het landschap. Het plan bouwt hiermee voort op de visie en de acties die in het landschapsbeleidsplan (Heidemij, 1997) worden genoemd. Inmiddels is de visie echter aan herziening toe op basis van nieuwe ontwikkelingen. Te denken valt hierbij aan de Reconstructie, de gebiedsvisies, natuurdoelenkaart en het Streekplan. Deze nieuwe ontwikkelingen zijn in het ontwikkelingsplan meegenomen en beschreven. Het rapport is zodanig ingedeeld dat het bestaat uit een hoofddocument waarin het beleid beschreven wordt en een 10-tal projectdocumenten waarin de acties worden uitgewerkt.

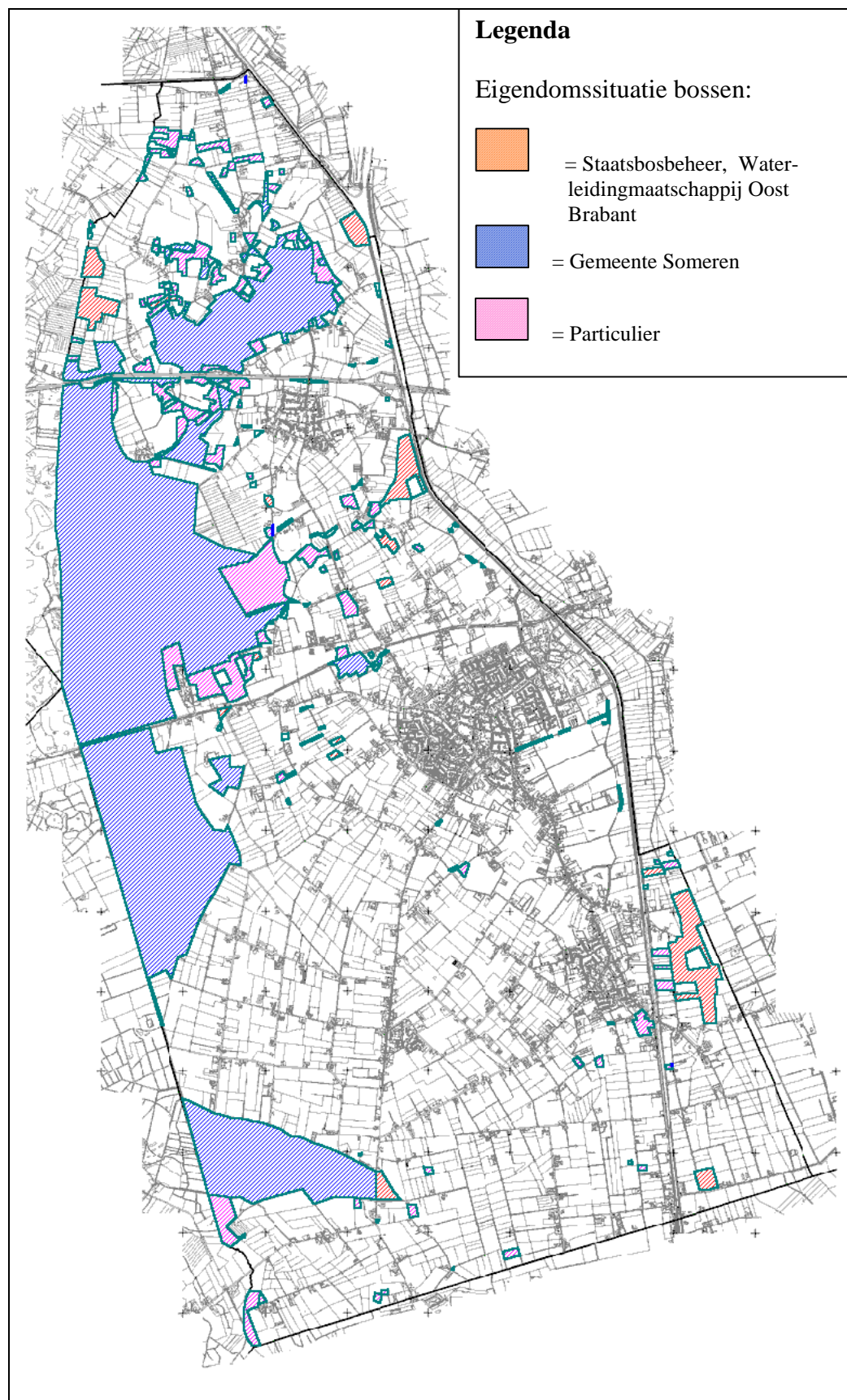
Gelijktijdig met dit plan werd door bureau van Nierop het “Beheerplan Landschappelijke Elementen” opgesteld. Dit plan behandelt het reguliere beheer van landschappelijke elementen (bermen, sloten, zandwegen, singels, houtwallen en lanen).

Voor dit project werd een begeleidingsgroep opgesteld, bestaande uit: J. Truijen en M. van der Els. Het rapport werd opgesteld door dhr. L. van Nierop en C. Zoon. Ingenieursbureau Van Nierop is een ieder die heeft bijgedragen aan het tot stand komen van dit rapport dankbaar voor de medewerking.

Eersel, 9 november 2001

Bureau van Nierop
B. Rythoviusdreef 6a
5561 TD Riethoven
e-mail: info@bureauvannierop.nl
Website: www.bureauvannierop.nl
Telefoon: 0497-535400

PROJECT 10 KLEINE PARTICULIERE BOSJES

Figuur 1 Project 10, Kleine particuliere bosjes

Afbakening van het project

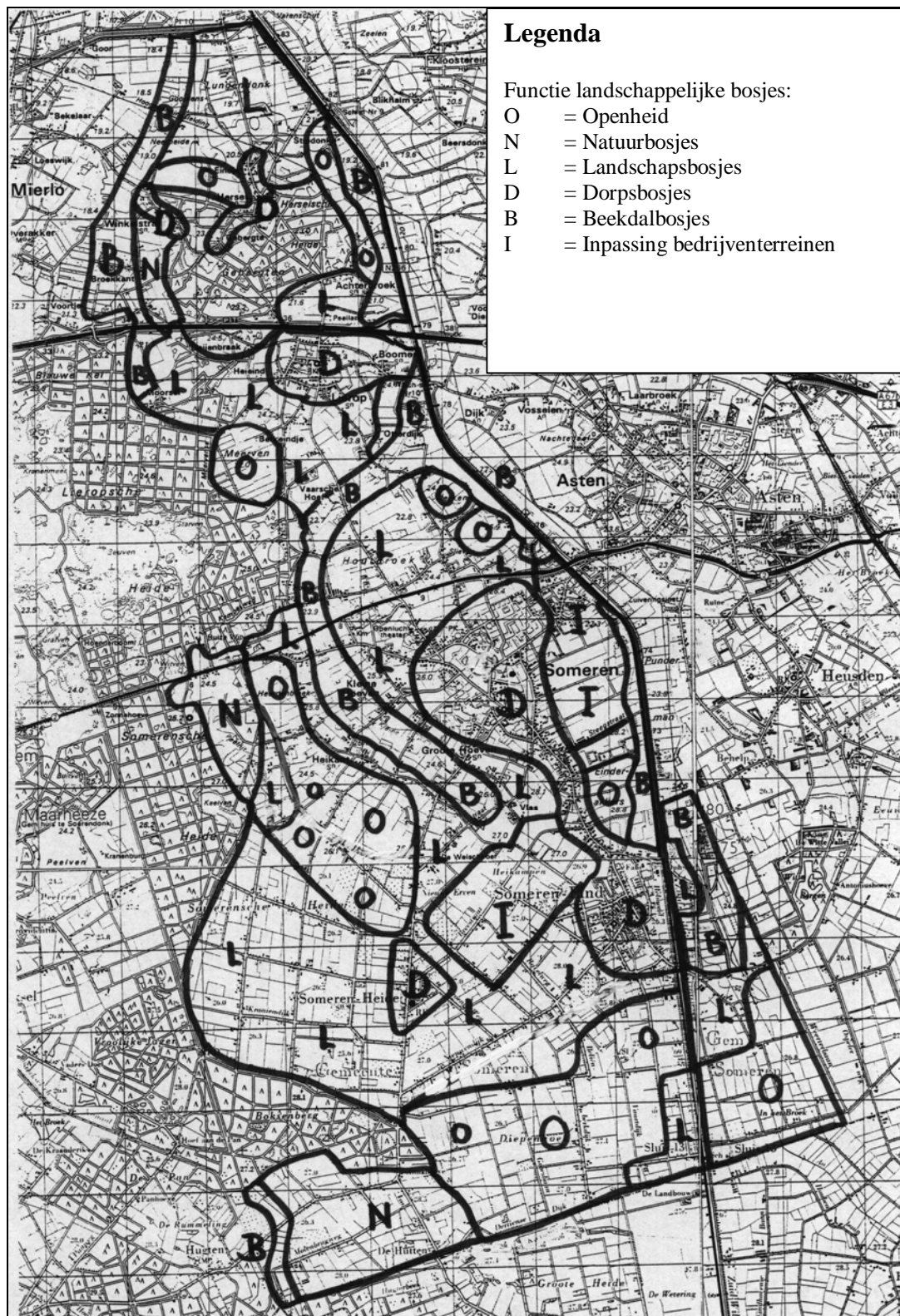
Dit project heeft als doel om behoud en aanleg van kleine particuliere bosjes te stimuleren op plaatsen waar dat zinvol is voor natuur en landschap.

HUIDIGE SITUATIE

Huidige natuurwaarde, landschapswaarde

Bij de andere projecten vormen bosjes vaak een belangrijke rol. Hier is deze rol apart aangegeven voor alle gebieden. De functies die bosjes in het buitengebied kunnen hebben in Someren zijn (zie figuur 2):

- B. Beekdalbosjes als drager van natuur en landschap in beekdalen en op beekdalranden. Bijvoorbeeld in de dalen van de Kleine Aa (1), de Aa (2 en 3) de Vleutloop (4) en de Sterkselse Aa (6).
- L. Landschappelijke bosjes als drager van de landschapsstructuur, als erf- en wegbepanting buiten de nederzettingen, zoals het buitengebied van de Somerensche heide, het houtbroek, Lungendonk en rond Lierop. Hiervan zijn geen aparte projecten samengesteld, omdat de begrenzing niet altijd duidelijk is.
- D. Dorpsbosjes als beeldbepalende elementen in dorpsrand en agrarische nederzettingen, zoals bij Winkelstraat, Herschel, Lierop, Someren, Someren - Eind en Someren - Heide.
- I Inpassen van bedrijfsgebouwen en kassen, zoals bij de Broekstraat, de Kievitakkers en ten westen van Someren - Eind. Ook hiervan zijn geen aparte projecten van samengesteld.
- N. Natuurbosjes met vooral een ecologische functie in de groene structuur zoals tussen de Boksenberg en het Hugterbroek in Nederweert, in het Zomerven tussen Somerensche en Lieropsche Heide (5) tussen de Aadalbossen en de Witte Bergen (3) en de Gebergten en de Vleutloop (4).
- O. Openheid, dus het afwezig zijn van bosjes kan een belangrijke waarde van een gebied zijn, zoals bij Meerven (7), Kuilerstraat (5), Diepenhoek (8) en In het Broek (9). Maar ook op de restanten van grote akkers langs de beekdalen (project 2).

Figuur 2 Functie landschappelijke bosjes

Geplande ontwikkelingen (overheidsbeleid, gemeentebeleid)

In het bestemmingsplan en het landschapsbeleidsplan zijn veel open gebieden aangeduid. Dit zijn niet alleen de echt open gebieden, maar ook gebieden met veel wegbeplanting en erfbeplanting. Dit geeft nog niet veel aanknopingspunten voor het al dan niet aanleggen van bosjes.

Ook zijn gebieden aangegeven die zoekgebied zijn voor de aanleg van landschapselementen. Dit zijn o.a. het gebied bij de Peelrijt en Zomerven, het gebied van het Aadal ter hoogte van Eind en bij de Oude Goorenweg en de diverse beekdalen. Zoals uit de projecten blijkt is het gewenst om sommige van deze gebieden juist open te houden.

Huidige bestemmingen

In de Groene structuur hebben de bosjes vaak de bestemming Natuurgebied. Daarbuiten sporadisch ook Natuurgebied, vaker Multifunctioneel bos, maar meestal gewoon de bestemming agrarisch gebied.

ONTWIKKELINGSVISIE

Gewenste ontwikkeling vanuit het onderzoek

Beekdalen (B) Agrarisch landschap (L) en Dorpsranden (D)

In gebieden met hoge landschapswaarde is het verstandig de bosjes aan te leggen in de plaatselijk karakteristieke landschapsstructuur, bijvoorbeeld in brede stroken loodrecht op een beek of op de dalrand (categorie B) of langs wegen en bij boerderijen (L), of op restpercelen in dorpsranden (D). Hier is de maat van de bosjes niet belangrijk.

Bedrijventerreinen (I)

Het is gewenst dat bij de ontwikkeling van bedrijventerreinen en kassengebieden in een vroeg stadium ruimte gepland wordt voor aanplant van bos van voldoende formaat. Alleen dan kan dit bos (bosstroken) ook een betekenis hebben voor natuur en landschap. Bij voorkeur krijgt deze beplanting dan ook de bestemming bos.

Dit is alleen te realiseren voor een structurele duurzame beplantingen, niet voor elk particulier singeltje. De ruimte tussen de beplantingen dient namelijk aanpassingen van de bedrijven aan de markt mogelijk te maken, terwijl bossen decennia nodig hebben om zich te ontwikkelen.

Het is mogelijk dat de gemeente het eigendom van de beplantingen heeft, maar ook particulier eigendom is mogelijk.

Gebieden met natuurfunctie (N)

In gebieden waar beplanting gewenst is ten behoeve van natuurwaarden, zou deze altijd moeten bestaan uit inheemse soorten en een zo groot mogelijke oppervlakte moeten hebben. Verder is enige afstand tot gebouwen en wegen een pluspunt. Hierdoor wordt de natuurwaarde sterk verhoogd. Daarom is het verstandig deze categorie bosjes vooral te zoeken in nauwelijks bewoonde gebieden, zoals bij de Peelrijt (5).

Een voordeel is het wanneer nieuwe bosjes gekoppeld kunnen worden aan oude bosjes, boscomplexen of natuurterreinen. Hierdoor kan versneld een hoge natuurwaarde bereikt worden, met name door kolonisatie van weinig mobiele soorten.

Waardevolle de open gebieden (O).

In waardevolle de open gebieden is aanleg van bosjes niet gewenst. In het kader van de Boswet zijn alle bosopstanden “Bos in de zin van de wet”, ongeacht ontstaan of bestemming. Uitzonderd is snelgroeiend productiebos van populieren, wilgen of kerstdennen op landbouwgrond.

Bestaande bosjes kunnen alleen verwijderd worden als aan de volgende voorwaarden voldaan wordt:

- Productiebos aangelegd op grond met agrarische bestemming. Deze bosjes kunnen weer in landbouwgrond omgezet worden, zonder herplantplicht.
- Bos in recente tijd ontstaan op heide- of veen. Hier ligt een herplantplicht op, maar: Indien het terrein niet als bos, maar als natuur bestemd is, kan het mogelijk teruggebracht worden naar heide. Door de hoge zeldzaamheid van heide in het cultuurlandschap en de mogelijkheid om hiermee een verbinding tussen grotere heidegebieden te realiseren, is het mogelijk hiervoor ontheffing van de herplantplicht te krijgen. Indien het terrein geen natuurbestemming heeft, dan ligt er altijd een herplantplicht op. Overleg hierover is noodzakelijk met de provinciale boswetambtenaar.
- Bos aangelegd of ontstaan op landbouwgrond met het oogmerk van duurzaam bos. Dergelijk bos hoort een bosbestemming te hebben. Bij verwijdering is er altijd een herplantplicht.

Bij het herplanten van bosopstanden hoeft dit niet altijd op dezelfde plaats te gebeuren. De gemeente kan aangeven dat in bepaalde gevallen de herplant buiten het open gebied zou moeten plaatsvinden, op grond van de argumenten genoemd in de diverse projecten (2, 4, 5, 7, 8, 9). De herplant mag ook door andere eigenaren uitgevoerd worden, in dezelfde regio (gemeente). De gemeente, waterschap of natuurbeherende instantie kan aan te planten bos op eigen grond “labelen” als herplant voor te verwijderen bos van anderen of uit andere terreinen. Dit moet overlegd worden met de boswetambtenaar.

Het is verstandig in open gebieden geen bos te laten ontstaan op restpercelen en overhoekjes. Door het bosopslag in open gebieden te verwijderen met de middelen als bovengenoemd, kan dit voorkomen worden.

Gewenste bestemmingen

In gebieden waar bosjes onderdeel uitmaken van een begrensde reservaat- of natuurontwikkelingsgebied, dienen zij of de bestemming Natuurgebied of Multifunctioneel Bos te hebben. Dit geldt niet voor populierenbosjes (agrarische bestemming).

In gebieden, waar openheid van belang is dienen bosjes een landbouwbestemming of Natuurgebied, niet zijnde bos, te houden. Dit om te voorkomen dat het gebied dicht loopt. Verwijderen van bosjes in dergelijke gebieden dient mogelijk te blijven.

REALISATIE

Mogelijkheden voor subsidie

Programma Beheer staat open voor subsidieverlening voor bosbeheer voor alle bosjes die als natuurdoel hebben “natuurbos” of “multifunctioneel bos”. Dit geldt bijvoorbeeld voor alle beekdalen in Someren en voor de bosrandzones rond de Gebergten. In de andere gebieden gelden alleen subsidies voor beheer van landschappelijke beplanting en niet voor het beheer van bossen.

Waarschijnlijk komen er extra middelen voor realisatie van de Regionale Natuur en Landschaps Eenheden in de Reconstructie.

In het kader van de RNLE Strabrechtse heide en omgeving, zijn subsidies te verwachten voor aanleg en beheer van bosjes in het gebied tussen Hersel en de Kleine Aa, met uitzondering van Lierop, verder bij het Zomerven (Peelrijt).

Voor verwijdering van bos komen mogelijk middelen in het uiterste zuidoosten (In het Broek) in het kader van de RNLE Grootte Peel.

Acties voor de gemeente

- 10.1 Stimuleren particulieren beplanting in en rond beekdalen.
- 10.2 Stimuleren particuliere erf beplanting in het agrarisch cultuurlandschap.
- 10.3 Stimuleren particuliere (erf)beplanting in de dorpsranden.
- 10.4 Opnemen van beplantingen als vast onderdeel in plannen voor bedrijfs- en kassenterreinen.
- 10.5 Stimuleren particuliere beplanting ten behoeve van de natuur in dunbevolkte gebieden tussen grotere bos- en natuurgebieden.
- 10.6 Bevorderen van de openheid in waardevolle open gebieden.

Actie 10.1. Stimuleren particulieren beplanting beekdalen

Hiervoor kunnen de volgende acties uit de gebiedsgerichte projecten samengevoegd worden:

- 1.2
- 2.2, 2.3 en 2.5
- 4.3 en 4.5
- 5.3
- 6.3

Actie 10.2. Stimuleren erf beplanting buitengebied

Hiervoor kunnen de volgende acties uit de gebiedsgerichte projecten samengevoegd worden:

1.2
2.3
4.5
5.3
6.3

en de gebieden aangeduid met L van landschappelijke beplanting.

Actie 10.3. Stimuleren (erf)beplanting dorpsranden

Hiervoor kunnen de volgende acties uit de gebiedsgerichte projecten samengevoegd worden:

1.1
4.5

en de gebieden aangeduid met D van dorpsbeplantingen.

Actie 10.4. Opnemen beplanting als vast planonderdeel bij bedrijfs- en kassenterreinen

Hiervoor kunnen de volgende acties uit de gebiedsgerichte projecten samengevoegd worden:

2.2, 2.3

en het gebied tussen Someren - Eind en Someren - Heide aangeduid met I.

Actie 10.5. Stimuleren particulier natuurbos in dunbevolkte gebieden tussen grotere bos- en natuurgebieden

Hiervoor kunnen de volgende acties uit de gebiedsgerichte projecten samengevoegd worden:

4.5
5.3

en het gebied ten zuiden van de Boksenberg.

Actie 10.6. Bevorderen openheid waardevolle open gebieden

Hiervoor kunnen de volgende acties uit de gebiedsgerichte projecten samengevoegd worden:

2.1
4.5
7.3
8.7
9.7